

Студијски програм **Струковни социјални радник** заснован је на образовном концепту чија структура проистиче из друштвено-хуманистичког поља, односно политичких наука. Један од циљева студијског програма Струковни социјални радник је развијање иницијалног образовања кроз обезбеђивање адекватне теоријске подлоге за стицање разноврсних практичних знања, способности и вештина које су релевантне за профил струковног социјалног радника. Нови концепт придаје значај наставној пракси, педагошким, психолошким и социолошким предметима, образовним наукама, стручним предметима и практичном искуству. Исход студија социјалног рада су свршени студенти компетентни за рад са децом и омладином са проблемима, породицама у ризику и проблемима, жртвама породичног, вршњачког и дигиталног насиља, угроженим старим лицима, особама са инвалидитетом, као и свих других којима је потребна помоћ социјалних радника за решавање социјалних проблема. Заступљеност интердисциплинарних садржаја у структури студијског програма као теоријско полазиште, обезбеђује интерактивизам и развојну прилагођеност поступака, а као практичну димензију – индивидуализовано искуство учења, учење кроз игру, учење кроз истраживање, учење кроз решавање проблема, ситуационо учење, као и континуитет унапређења различитих компетенција социјалних радника.

Студијски програм основних струковних студија траје три године (шест семестара) и реализује се на српском језику. Током трогодишњих студија оптерећење студената износи 180 ЕСПБ, у свакој години 60 ЕСПБ. Обавезни предмети су једносеместрални и подељени су у три групе (академско-општеобразовна група предмета, стручна група предмета и стручно-апликативна група предмета), чији је однос у складу са прописима. Студијски програм садржи и 23 изборна предмета, односно по 4 у 1., 3., 4., 5. и 6. семестру и 3 изборна у 2. семестру, од којих студент бира у првој и другој години 2 предмета по семестру и у трећој години 1 изборни предмет по семестру. Изборни предмети се, као и обавезни предмети, вреднују кредитним системом бодова (34 ЕСПБ), при чему је однос предиспитних и испитних обавеза пажљиво одмерен, те је број ЕСПБ у складу са оптерећењем студената. Студијски програм предвиђа у сваком семестру и стручну праксу студената која је обавезна за све студенте, оптерећује студенте часовно и бодовно (18 ЕСПБ), а реализује се у Центру за социјални рад, Заводу за васпитање деце и омладине, Геронтолошком центру. Настава се реализује у просторијама Школе, у виду предавања, вежби и индивидуалних консултација са студентима. У складу са савременим педагошким тенденцијама, у Високој школи струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, примењују се савремене методе учења и подучавања (предавања, групни рад, самостални рад на изради и реализацији истраживачких пројеката, идејне скице практичних акција, курикуларни приступ, менторско вођење, индивидуалне и групне консултације, интерактивно учење, дискусије и сл.), а сви заступљени курсеви претпостављају савремене методе и технике извођења наставе. Интердисциплинаран приступ у наставном процесу доприноси квалитету програма и омогућава стицање ширег спектра професионалног знања.

Сврха студијског програма *Струковни социјални радник* сагледана је кроз два аспекта - релевантности за тржиште рада и релевантности за даље школовање.

Сврха студијског програма:

- Увођење студената у улогу и професију социјалног радника и упознавање са основним принципима и постулатима социјалне политике, односно социјалне заштите;
- Образовање и оспособљавање студената ради стицања стручних компетенција за формирање способности, знања и вештина које су друштвено оправдане и корисне, а истовремено неопходне за рад у систему социјалне заштите;
- Проширивање и продубљивање знања из појединих научних области стечених у току претходног образовања и стицање одговарајућих компетенција неопходних за даље школовање.

Студијски програм омогућиће студентима оспособљавање за рад који је актуелан и изазован у подручју друштвених проблема и различитих неједнакости, као и да пружи подршку појединцима, групама, породицама, али и локалној заједници у тренуцима суочавања са различитим потешкоћама. Програм је у

складу са општим циљевима ВШССОВ. Програм омогућава мобилност студената за рад у различитим установама (центри за социјални рад, заводи за васпитање деце и омладине, геронтолошки центри и др.). У том смислу, сврха студијског програма је развијање општих и стручних компетенција. У оквиру развијања *општих компетенција* (инструменталних, интерперсоналних и системских компетенција), посебно место заузима способност самосталног учења и развијена свест о неопходности сталног осавремењивања знања. Када се ради о друштвено оправданим *стручним компетенцијама*, програм студија пружа потребна знања и вештине који доприносе остваривању краткорочних и дугорочних циљева у раду са особама којима је потребна помоћ социјалних радника за решавање социјалних проблема. Стицање ширих теоријских и применљивих знања предвиђених студијским програмом Струковни социјални радник омогућава будућим социјалним радницима основе за бављење социјалним потребама, животним тешкоћама и унапређењем социјалног положаја грађана. Кроз свеобухватан програм стручног оспособљавања социјалних радника, студије су засноване на савременим теоријско-методолошким приступима социјалном раду, размени знања, интерактивном учењу и обавезној стручној пракси. Поред практичног и теоријског знања, студенти социјалног рада ће развити и личне компетенције које ће им помоћи да се суоче са изазовима професије, да раде на себи како би могли да помогну другима. Улога стручњака из домена социјалног рада се огледа у интервенцији када се тренутна ситуација на нивоу особе, породице, групе или читавог друштва, сматра неопходном у циљу побољшања и развоја. Студент треба да показује познавање основа социјалне политике и друштвених процеса, свеобухватно познавање и разумевање принципа и фактора психичког развоја човека, као јединствене личности али и члана друштва. У служби корисника социјалне заштите, студент је оспособљен да примењује основне теорије, методе и технике социјалног рада, уз познавање мандата и начина рада постојећих установа, организација и институција. Такође, стручност свршеног студента се огледа у оспособљености за самостално и тимско организовање и вођење свеобухватне процене потреба, снага и ризика појединца, породице и заједнице. Поврх наведеног, предложени студијски програм омогућава оспособљеност за благовремено спровођење превентивних, развојних, протективних и саветодавних интервенција ради подстицања раста и развоја, задовољавања потреба појединца, групе и заједнице, као и осигурања безбедности и благостања свих актера професионалног рада социјалног радника. Усвојивши основне методе научног истраживања и истраживања понашања свршени студент је оспособљен за допринос науци, струци и наставку школовања.

Основни циљ студијског програма Струковни социјални радник је оспособљавање студената за бављење пружањем професионалне помоћи у суочавању са животним тешкоћама и оснаживању потенцијала појединаца, породице, група и заједница у стању социјалне потребе (деца без родитељског старања, делинквенти, старе и немоћне собе, особе са сметњама у развоју и инвалидитетом, појединци и породице са различитим социјалним проблемима – сиромаштво, насиље у породици, различите врсте зависности, социјална искљученост и остали комплексни социјални проблеми) и унапређење њиховог социјалног положаја. Такође, студенти ће моћи да овладају појмовима из области социјалног рада, упознају се с основним теоријским правцима и типовима објашњења у социјалном раду, да стичу знања о основним друштвеним институцијама и системима социјалне политике, о људском понашању и социјалном окружењу, о коришћењу различитих приступа (рад са појединцем, породицом, групом, заједницом) из различитих етничких, религијских и културних група. Студијски програм је иновативан и функционалан и омогућава стицање знања и развијање вештина и метода неопходних у раду. Циљ је стицање разумевања и развијање посвећености вредностима социјалног рада и етике професионалне праксе.

Један од циљева студијског програма Струковни социјални радник је развијање иницијалног образовања кроз обезбеђивање адекватне теоријске подлоге за стицање разноврсних практичних знања, способности и вештина које су релевантне за профил струковног социјалног радника. Студијским програмом истовремено се омогућава превазилажење раскорака између теоријског знања које студенти стичу у високошколској установи и практичног искуства које стичу у социјалним установама. Основна оријентација студијског програма је промовисање европских образовних стандарда у осигурању квалитета, са нагласком на развоју компатибилних критеријума и метода студирања. На свим годинама

студија циљеви су усклађени, међусобно повезани и оријентисани ка оспособљавању социјалних радника да обликују и воде реални програм заснован на принципима којима се омогућавају стварна дешавања у институцијама социјалне заштите, да развију критичко разумевање социјалног рада као професије, разумеју утицај социо-културне неједнакости, дискриминације, друштвене и економске неправде на функционисање појединаца и друштвених група, да стекну знања и развијају способности и вештине за рад са појединцима и групама у циљу решавања њихових проблема, за пружање одговарајуће заштите појединцима и групама у ризику (деца без родитељског старања, занемарена деца, злостављана деца...) и за заступање, усмеравање и примену социјалних политика у складу с етичким начелима професије.

Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма студент стиче следеће опште способности:

- Оспособљеност и компетентност за примену стеченог знања и вештина у професионалном раду;
- Оспособљеност да управља и води сложену комуникацију, интеракцију и сарадњу са припадницима различитих друштвених група;
- Оспособљеност за тимски рад и рад у интердисциплинарним тимовима;
- Припремљеност за адекватну и правовремену употребу вештина и метода у професионалном раду у области социјалног рада уз поштовање етичких принципа;
- Способност критичког мишљења, анализе и закључивања у области социјалног рада;
- Развијена способност за компетentan избор и коришћење одговарајуће стручне литературе и других релевантних и научно потврђених извора информација;
- Оспособљеност за даље образовање и професионално усавршавање.

Опис предметно-специфичних компетенција студента:

- Поседује компетенције за професионални рад у домену креирања, развоја и евалуације социјалне политике;
- Поседује компетенције за примену стечених знања и вештина у пракси и стално иновирање знања и вештина;
- Припремљен/а за повезивање и критичко разумевање у тумачењу и интерпретацији истраживачких проблема социјалног рада.

Исходи савладавања студијског програма су следећи:

- Студент/киња је способан/а је да практично примени стечена знања у оквиру социјалног рада – систему социјалне заштите у Р Србији;
- Разуме природу и улогу социјалног рада и социјалне политике у друштву;
- Стекао/ла је нивое теоријских знања, практичних вештина и способности за укључивање на виши ниво студирања;
- Способан/а је за суочавање са реалностима и изазовима које са собом носи социјални рад;
- У стању је да се квалификовано, стручно и компетентно укључи у рад установа социјалне заштите;
- Оспособљен/а је за успешно унапређење социјалног положаја појединаца;
- Поседује основна теоријска знања, односно познаје и примењује теоријске постулате и приступе социјалном раду – нпр. социолошке, педагошке, психолошке, антрополошке теорије и др.;
- Има развијене практичне вештине – развијање вештина као што су интервјуисање појединаца, теренске посете појединцима, групама и породицама, процена потреба корисника, планирање одговарајућих и адекватних интервенција, вођење евиденције и евалуација;
- Познаје основне етичке принципе – разуме основна етичка начела и стандарде који су кључни за праксу социјалног рада (поштовање и уважавање приватности, осигуравање правичности у раду (једнака поступања и процедуре према сваком кориснику), уважавање принципа правде, заштита основних података корисника и др.);
- Има развијену способност за тимски и партнерски рад – развијање вештина комуникације и сарадње са другим професионалцима и стручњацима у подручју социјалног рада и из осталих установа и институција ради пружања адекватне подршке и заштите корисницима;
- Има развијену културолошка освешћеност – разумевање и поштовање културних различитости и

професионално деловање у складу са етичким кодексима;

- Има развијену саморефлексију – критички осврт на сопствени рад, преиспитивање властитих уверења.

Курикулум

Основне струковне студије програма **Струковни социјални радник** конципиране су као трогодишњи студијски програм (шест семестара). У свакој години студија студент стиче 60 ЕСПБ. Курикулум студијског програма организован је тако да садржи 29 обавезних предмета, 23 изборна предмета, стручну праксу у сваком семестру и обавезан Предмет завршног рада и Завршни рад. Укупан број ЕСПБ по семестру износи 30, тј. 180 ЕСПБ за целокупан студијски програм. У структури студијског програма предмети су подељени на академско-општеобразовне (15,09%), стручне (38,80%) и стручно-апликативне (46,11%), укључујући и изборне предмете. Изборни предмети заступљени су са 20,83%. На крају треће године студија предвиђени су Предмет завршног рада (2 ЕСПБ) и Завршни рад (5 ЕСПБ). Стручна пракса се реализује у сваком семестру, са укупним бројем осталих часова 21 на недељном нивоу и 18 ЕСПБ. Завршетак студијског програма подразумева стицање укупно 180 ЕСПБ и стечено излазно звање Струковни социјални радник. **Академско-општеобразовна група предмета** подразумева корпус иницијалних знања, способности и вештина којима треба да се допринесе хармоничном развоју појединца у датој средини. Опште образовање треба да буде критичко откривање и стицање осмишљеног актуелног знања, принципа и метода. **Стручну групу предмета чине** предмети који ће студентима пружити основне појмове из области социјалног рада, о теоријским правцима и типовима објашњења у социјалном раду, о основним друштвеним институцијама и системима социјалне политике, о људском понашању и социјалном окружењу, те коришћењу различитих приступа. **Стручно-апликативну групу предмета** чини педагошко-психолошко-социолошка група предмета која ће обезбедити повезивање теоријског знања применом теоријских постулата и приступа социјалном раду – нпр. социолошке, педагошке, психолошке, антрополошке теорије, практичном применом као што су интервјуисање појединаца, теренске посете појединцима, групама и породицама, процена потреба корисника. У сваком семестру студенти бирају од понуђених **изборних предмета** и то у првом, трећем и четвртном семестру бирају два од четири понуђена, а у другом, петом и шестом семестру један од четири понуђена.

Смисао **стручне праксе** је оспособљавање да кроз улогу сарадника социјалног радника и уз менторство социјалног радника у хуманитарној организацији или удружењу грађана из области социјалне заштите, имплементирајући теоријска знања, организује и реализује социјалне и хуманитарне активности и учествује у административним пословима.